

Notă informativă la proiectul bugetului raional Ocnița pe anul 2019

Introducere

În atenția consilierilor raionali din raionul Ocnița, conducătorilor de instituții publice finanțate din bugetul raional, și societății civile se propune spre examinare și discuții proiectul bugetului raional pe anul 2019.

Prezenta notă informativă oferă detalii cu privire la structura bugetului raional Ocnița și conține principalele descrieri ale particularităților elaborării proiectului de buget pe anul 2019.

Proiectul bugetului raional pe anul 2019 este elaborat în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, ținând cont de Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2019 și a estimărilor pe anii 2020-2021, comunicate prin circulara Ministerului Finanțelor nr. 06/2-07 din 08.09.2018 și ulterior concretizate prin circulara nr. 06/2-07 din 20.11.2018; de clasificarea bugetară, aprobată prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 208 din 24 decembrie 2015; precum și de Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015.

Pentru estimarea veniturilor și cheltuielilor bugetului raional pe anul 2019 a fost utilizată informația privind veniturile și cheltuielile perioadelor precedente, în special sumele aprobate pe anul 2018. În tabelele de mai jos, cu titlu de informare este prezentată informația privind executarea scontată a bugetului raional pe anul 2018:

Tabel: Analiza executării scontate a bugetului raional la partea de venituri

Denumirea	Cod	Aprobat 2018	Precizat 2018	Scontat 2018	Devieri, Scontat 2018- Precizat 2018, mii lei
I.VENITURI	1	101128.10	103063.97	103655,8	591,80
Impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	4903.0	4903.00	5645.80	742.80
Alte taxe pentru marfuri si servicii	1146	520.0	520.00	920.00	400.00
Taxe si plati administrative	1422	45.0	45.00	60.00	15.00
Comercializarea marfurilor si serviciilor de catre institutiile bugetare	1423	2255.9	2313.50	2250.00	-63.50
Amenzi si sanctiuni contravenionale	1431			6.40	6.40
Amenzi pentru incalcarea traficului rutier	1432			2.70	2.70
Amenzi aplicate de organele de control	1433				
Donatii voluntare pentru cheltuieli curente	1441		36.90	36.90	
Donatii voluntare pentru cheltuieli capitale	1442	824.6	837.60	326,00	-511,60
Transferuri primite intre bugetul de stat si bugetele locale de nivelul II	1911	90996.2	93395.57	93395.57	
Transferuri primite intre institutiile bugetului de stat si institutiile bugetelor locale de nivelul II	1913	1583.4	982.40	982.40	

Transferuri primite între bugetele locale de nivelul 2 și bugetele locale de nivelul 1 în cadrul unei unități administrativ-teritoriale	1931		30,00	30,00	
---	------	--	-------	-------	--

După cum observăm, pînă la finele anului nu vor fi încasate în mărimea planificată resursele colectate de instituții din comercializarea serviciilor contra plată, precum și donațiile voluntare pentru cheltuieli capitale, care urmau a fi primite de la Fondul de Eficiență Energetică, însă din cauza tergiversării procesului de recepție a lucrărilor la Gimnaziul „Petru Zadnipru”, nu se va reuși primirea acestor sume în anul curent, ele fiind trecătoare pentru anul 2019. Totodată, veniturile încasate din impozitul pe venitul persoanelor fizice, precum și din alte taxe pentru mărfuri și servicii vor depăși așteptările.

Tabel: Analiza executării scontate a bugetului raional pe anul 2018 la partea de cheltuieli, în aspect funcțional:

Denumirea grupelor principale de funcții	Aprobat 2018	Precizat 2018	Scontat 2018	Devieri, Scontat 2018- Precizat 2018, mii lei
1	2	3	4	5
<u>Cheltuieli, total</u>	100312,3	105934,1	103827,0	-2107,1
Servicii de stat cu destinație generală	5983,4	6254,7	6120,0	-134,7
Apărarea națională	72,3	64,3	62,0	-2,3
Ordine publică și securitate națională		5,0	5,0	0,0
Servicii în domeniul economiei	8696,4	8718,4	8590,0	-128,4
Ocrotirea sănătății	317,0	1141,0	1100,0	-41,0
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	3037,9	3360,6	2990,0	-370,6
Învățămînt	69050,9	73699,1	72500,0	-1199,1
Protecție socială	13154,4	12691,0	12460,0	-231,0

După cum vedem din tabelul de mai sus, în anul 2018 o parte de cheltuieli planificate în buget nu vor fi efectuate din cauza economiilor la procurarea bunurilor și serviciilor.

Obiectivul bugetului raional pe anul 2019 constă în asigurarea continuității politicilor asumate pînă în prezent, cu unele îmbunătățiri, limitate de resursele disponibile, menținînd totodată echilibrul bugetar.

Bugetul raional pe anul 2019 este estimat la venituri în sumă de 110041,7 mii lei și la cheltuieli în sumă de 109581,1 mii lei, cu un sold bugetar (excedent) de 460,6 mii lei,

Soldul bugetar este acoperit de următoarele surse de finanțare:

- rambursarea sumei de bază a creditului Energetic II în mărime de 1095,9 mii lei, care reprezintă suma scadentă în anul 2019 de 63,7 mii dolari SUA, convertită în lei la un curs de 17,20 lei/1Dolar SUA;
- sold la cont la începutul anului 2019 în mărime de 635,3 mii lei, format în urma neutilizării mijloacelor alocate la alimentarea gratuită a elevilor din clasele primare din contul transferurilor cu destinație specială pentru învățămînt în anul 2017 (266,0 mii lei), din fondului educației incluzive neutilizat în anul 2018 (58,8 mii lei), din mijloacele neutilizate în anul 2018 de gimnaziul Gîrbova la reparația capitală a sistemului de încălzire și la achitarea contribuției la proiect în sumă de 110,5 mii lei și din mijloacele neutilizate în anul 2018 la reparația capitală a terenului de minifotbal al școlii sportive în sumă de 200,0 mii lei.

Sinteza indicatorilor principali ai bugetului raional: venituri, cheltuieli, inclusiv cheltuielile de personal, soldul bugetului și sursele de finanțare, sînt reflectate în anexa nr. 1 la proiectul deciziei.

În conformitate cu cerințele legii privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003, se propune de aprobat plafonul datoriei bugetului raional, care reprezintă datoria la împrumutul recreditat de Ministerul Finanțelor în cadrul proiectului Energetic II și garanțiile acordate de Consiliul raional, la situația din 31.12.2018. Plafonul datoriei se propune de aprobat în mărime de 5606,9 mii lei (echivalentul a 318,6 mii dolari SUA).

Limitele maxime a unităților de personal din instituțiile bugetare finanțate din bugetul raional sunt reflectate în anexa nr. 7 la proiectul deciziei, iar în tabelul 5 la nota informativă aceste limite sunt reflectate și pe subgrupele de funcții în dinamică.

- **Venituri**

Volumul planificat al veniturilor bugetului raional Ocnița în anul 2019, propus spre aprobare, constituie 110041,7 mii lei, fiind în ceștere față de suma aprobată pe anul 2018 cu 6,3 puncte procentuale. Veniturile bugetului raional sînt alcătuite din:

1. Defalcări de la veniturile generale de Stat în sumă de 4676,9 mii lei, din care:
 - 1.1. Impozitul pe venitul reținut din salariu 4489,5 mii lei și impozitul pe venitul persoanelor fizice declarat și/sau achitat 186,8 mii lei, ce reprezintă 25% din sumele preconizate spre încasare de la contribuabili în teritoriul raionului. La planificarea impozitului pe venit reținut din salariu (111110) s-au luat în considerație dinamica încasărilor pe acest compartiment pe anii 2015-2017 și 10 luni ale a. 2018, politicile statului în domeniul majorării salariilor în sectorul bugetar, precum și impactul modificării cotei de impozitare și majorării scutirilor personale. Impozitul pe venit al persoanelor fizice declarat și/sau achitat (111121) s-a estimat cu luarea în considerație a încasărilor pe a.2015-2017 și 10 luni ale a.2018.
2. Veniturile proprii în sumă de 520,0 mii lei, în componența căror intră taxele pentru folosirea resurselor naturale estimate în baza datelor agenților economici privind volumul extragerilor, costul minereurilor extrase, precum și a dinamicii din anii precedenți, din care: 100,0 mii lei – taxa pentru apă (114611); 400,0 mii lei – taxa pentru extragerea mineralelor utile (114612); 20,0 mii lei – taxa pentru lemnul eliberat pe picior (114613).
3. Resursele atrase de instituțiile publice au fost estimate în mărime de 2954,0 mii lei, din care:
 - 3.1. încasări de la prestarea serviciilor cu plată (142310) – 1430,6 mii lei, estimate în baza tarifelor pentru servicii propuse spre aprobare în anexa nr. 4 la proiectul deciziei;
 - 3.2. plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public (142320) – 1011,8 mii lei, estimată în baza contractelor privind chiria bunurilor proprietate publică;
 - 3.3. donații voluntare pentru cheltuieli capitale în sumă de 511,6 mii lei, care se preconizează a fi încasate de Gimnaziul „P. Zadnipru” s. Sauca de la Fondul de Eficiență Energetică.
4. Resursele fondurilor speciale au fost estimate în mărime de 946,3 mii lei, din care:
 - 4.1. Taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar (142245) în mărime de 45,0 mii lei, estimate în baza dinamicii încasărilor în a. 2016-2017 și 6 luni ale anului 2018;
 - 4.2. Transferuri curente primite cu destinație speciala între instituțiile bugetului de stat și instituțiile bugetelor locale de nivelul II (191310), ce urmează a fi primite din Fondul de susținere a populației în mărime de 901,3 mii lei, conform proiectului legii bugetului de stat pe anul 2019, pentru pachetul minim de servicii sociale.
5. Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II în sumă de 100944,5 mii lei, din care:
 - 5.1. Transferuri curente primite cu destinație speciala între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) (191111) în sumă de 67741,9 mii lei;
 - 5.2. Transferuri curente primite cu destinație speciala între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru asigurarea și asistența socială (191112) în sumă de 2861,3 mii lei. Din contul acestei sume urmează a fi finanțate indemnizația pentru tutelă (1155,8 mii lei),

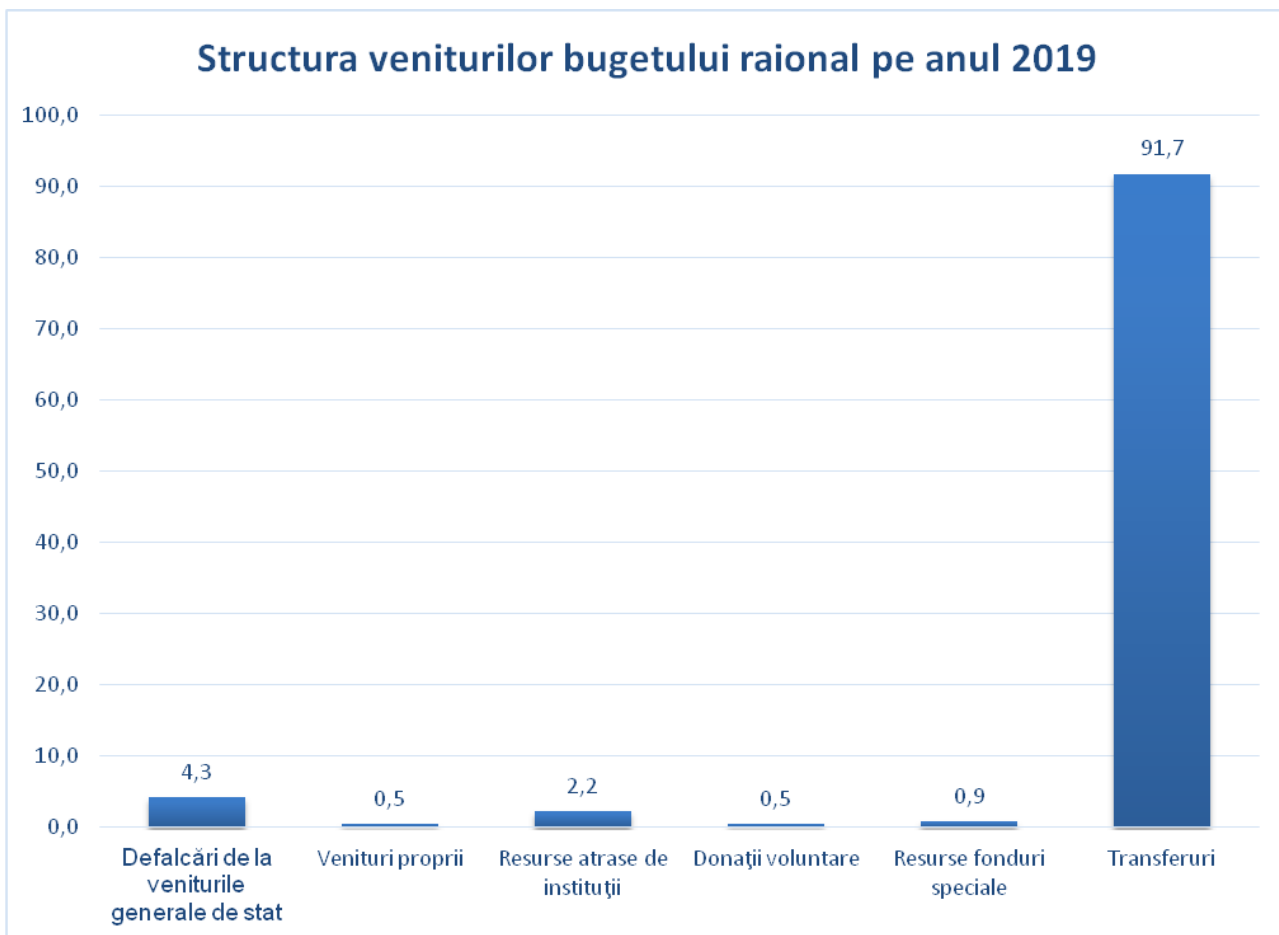
- compensații pentru serviciile de transport (1180,5 mii lei), indemnizațiile și compensațiile tinerilor specialiști din instituțiile de învățământ angajați în baza repartizărilor Ministerului Educației (353,0 mii lei), asigurarea cu bani de buzunar a copiilor plasați în serviciile sociale: asistență parentală profesionistă, casa de copii de tip familial, tutelă (172,0 mii lei);
- 5.3. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru școli sportive (191113) în sumă de 1742,2 mii lei;
- 5.4. Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II pentru infrastructura drumurilor (191116) în sumă de 7583,1 mii lei;
- 5.5. Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II (191131) în sumă de 19912,7 mii lei, calculate în baza formulei aprobate prin Legea privind finanțele publice locale;
- 5.6. Alte transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul II (191139) în sumă de 1103,3 mii lei, alocate pentru compensarea veniturilor ratate de la modificarea legislației fiscale privind calcularea impozitului pe venitul persoanelor fizice.

Structura veniturilor bugetului raional pe anul 2019 în valoare nominală și ca pondere în total este ilustrată în tabelul și diagrama de mai jos:

Tabel:

Denumire	Proiect 2019, mii lei	Pondere în total, %
I.Venituri,total	110041,7	100,0
Defalcări de la veniturile generale de stat	4676,9	4,3
Venituri proprii	520	0,5
Resurse atrase de instituții	2442,4	2,2
Donații voluntare	511,6	0,5
Resurse fonduri speciale	946,3	0,9
Transferuri	100944,5	91,7

Diagramă:

Toate veniturile bugetului raional prognozate pe anul 2019 sunt reflectate în anexa nr. 2 la proiectul deciziei și, mai desfășurat (inclusiv în dinamică), în tabelul nr. 2 la Nota informativă, iar resursele colectate de instituții sunt reflectate pe instituții și subgrupe de funcții în anexa nr. 5 la proiectul deciziei. Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate contra plată de instituțiile publice este propus spre aprobare în anexa nr. 4 la proiectul deciziei.

- **Cheltuieli**

Competențele în efectuarea cheltuielilor pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă.

Resursele financiare disponibile sunt direcționate pe programe de importanță vitală, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare, cu excepția școlii sportive și instituțiilor de învățământ primar și secundar general, unde situația este alta.

Cheltuielile (cu excepția celor efectuate din contul transferurilor cu destinație specială) s-au estimat în dependență directă de suma resurselor estimate.

La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2019 și estimărilor pe anii 2020-2021, instituțiile - beneficiari de alocații s-au condus de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea ramurilor (domeniilor) respective;
- angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumutului recreditat pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatorii interni);
- volumul resurselor colectate de instituțiile bugetare;
- actele legislative și normative care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii (cu modificările și completările ulterioare)

La estimarea mijloacelor pentru cheltuieli și pentru procurarea activelor nefinanciare, s-a mai ținut cont de cheltuielile efectuate în perioadele precedente pe fiecare articol în parte, de indicii de

creșterea prețurilor de consum, de activitățile planificate de anumite instituții în anul viitor, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice. Necesitatea economisirii resurselor rezultă din situația complicată cu bugetele a 15 instituții de învățământ, la care se înregistrează un deficit calculat de 3800,1 mii lei, care nu poate fi acoperit din componenta raională potrivit regulamentelor în vigoare, și pentru care va fi necesar de alocat mijloace din resursele disponibile cu caracter general.

Din bugetul raional vor fi finanțate 51 instituții publice, cu următoarea structură:

Structura instituțiilor publice întreținute din mijloacele bugetului raional

Nr. d/o		numărul instituțiilor	numărul unităților
1	Autorități executive	9	98,25
2	Școli primare-grădinițe	2	34,70
3	Gimnazii-grădiniță	1	35,20
4	Gimnazii	17	365,04
5	Licee	5	289,53
6	Instituții extrașcolare	4	67,53
7	Alte instituții din domeniul învățământului (centrul metodic, serviciul asistență psihopedagogică, serviciul transport elevi)	3	25,62
8	Școli sportive	1	22,14
9	Orchestre de muzică populară	1	8,50
10	Centru de tineret	1	1
11	Instituții și servicii din domeniul protecției sociale	7	157,75
Total		51	1105,26

Cheltuielile bugetului raional pentru anul 2019 se estimează la 109581,1 mii lei, ce este cu 5,3 puncte procentuale mai mult decât a fost aprobat pe anul 2018.

Evoluția cheltuielilor bugetului raional pe anul 2019 comparativ cu bugetul aprobat pe anul 2018

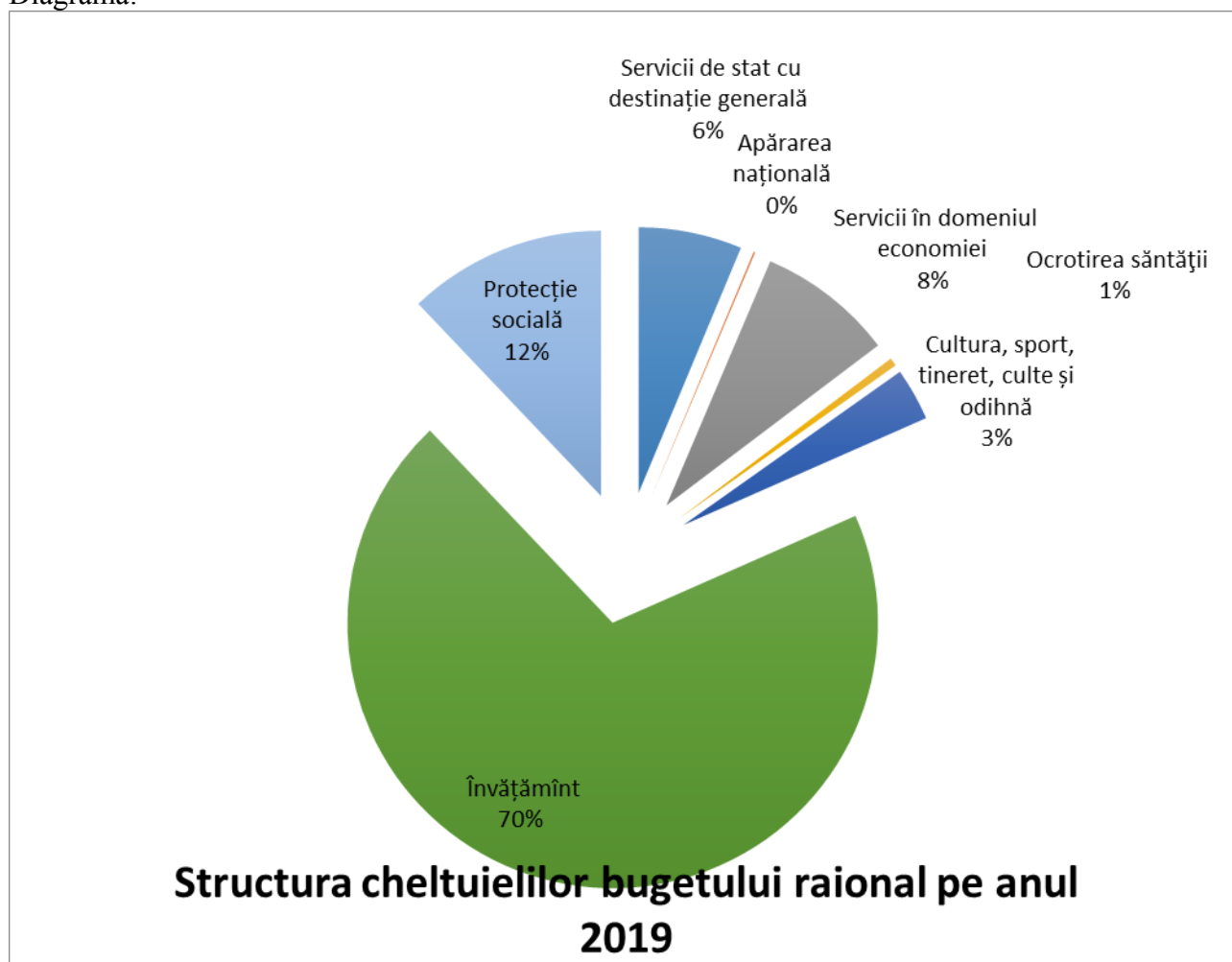
Denumirea grupelor principale	Gr. pr.	2018	2019	Devieri	
		aprobat	proiect	2019/2018	
		suma (mii lei)	suma (mii lei)	suma (mii lei)	%
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100
Servicii de stat cu destinație generală	01	5983,4	6913,7	930,3	115,5
Apărarea națională	02	72,3	159,6	87,3	220,7
Ordine publică și securitate națională	03				
Servicii în domeniul economiei	04	8696,4	9080,4	384,0	104,4
Ocrotirea sănătății	07	317	545	228,0	171,9
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	3037,9	3549	511,1	116,8
Învățământ	09	69050,9	76122,4	7071,5	110,2
Protecție socială	10	13154,4	13211	56,6	100,4
Total cheltuieli		100312,3	109581,1	9268,8	109,2

Structura cheltuielilor bugetului raional pe anul 2019 în aspect funcțional în valoare nominală și ca pondere în total se prezintă în tabela și diagrama de mai jos:

Tabel:

Denumirea grupelor principale	Gr.pr.	Proiect 2019, mii lei	Pondere în total, %
1	2	3	4
Servicii de stat cu destinație generală	01	6913,7	6,3
Apărarea națională	02	159,6	0,1
Servicii în domeniul economiei	04	9080,4	8,3
Ocrotirea sănătății	07	545	0,5
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	3549	3,2
Învățământ	09	76122,4	69,5
Protecție socială	10	13211	12,1
Total cheltuieli		109581,1	100,0

Diagramă:

Particularitățile cheltuielilor bugetului raional pentru anul 2019

Proiectul bugetului raional pe anul 2019 a fost elaborat la cheltuieli pe bază de programe și performanță, aplicînd clasificăția bugetară, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 208 din 24.12.2015, precum și metodologia privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 209 din 24.12.2015.

Mărimile alocațiilor propuse spre aprobare pentru anul 2019 sînt repartizate în anexa nr. 3 la proiectul deciziei bugetare pe grupe principale de cheltuieli, unde sunt specificate și resursele din care se vor finanța, precum și pe subprograme.

- **Bugete pe programe și performanță**

Pentru anul 2019 se propun spre finanțare din bugetul raional 30 subprograme, aprobate prin Dispoziția Președintelui raionului nr. 235 din 21.09.2018.

Bugetul fundamentat pe programe și performanță cuprinde toate resursele bugetare și se prezintă în tabelul nr. 4 la nota informativă "Sinteza programelor de cheltuieli ale bugetului raional". Acolo sunt formulate scopul și obiectivele fiecărui subprogram, indicatorii de performanță planificați, precum și sumele de cheltuieli pe activitățile prevăzute în cadrul fiecărui subprogram, cu detalieri pe articolele clasificăției economice. Informația privind scopul, obiectivele și indicatorii de performanță a fost elaborată de comun cu autoritățile publice (secțiile și direcțiile) responsabile de elaborarea programelor.

- **Prevederile proiectului de buget în aspect funcțional**

Serviciile de stat cu destinație generală

La acest compartiment sunt atribuite mijloace pentru asigurarea activității autorităților executive (Aparatul președintelui, Direcția Finanțe), Serviciului de deservire a clădirii administrative, Fondul de rezervă, deservirea datoriei) în sumă de 6913,7 mii lei. În această sumă sunt incluse cheltuielile pentru cotizațiile de membru al Euroregiunii Nistru 110,0 mii lei), plata îndemnizației consilierilor pentru participare la ședințele Consiliului raional (50,0 mii lei), plata îndemnizației aleșilor locali la expirarea mandatului (245,0 mii lei), reparații capitale a clădirii consiliului raional (400,0 mii lei). Fundamentarea pe programe a alocațiilor din acest compartiment este reflectată în tabelul nr.4 la nota informativă (subprogramele 0301; 0302; 0501; 0802; 1702).

Apărarea națională

În proiectul bugetului pe anul 2019 pentru asigurarea recrutării și încorporării cetățenilor în Armata Națională, au fost preconizate 159,6 mii lei (cu 87,3 mii lei mai mult, decît a fost aprobat în anul 2018), deoarece aici au fost incluse 40,0 mii lei pentru schimbarea ferestrelor și 40,0 mii lei pentru desfășurarea jocurilor militar-patriotice, precum și acțiunilor de comemorare a participanților la evenimentele din Afganistan, conflictul armat de pe Nistru și la lichidarea consecințelor catastrofei de la Cernobil, care anterior se reflectau la cheltuielile pentru manifestații culturale. La estimarea cheltuielilor s-a ținut cont de prevederile Legii nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărîrii Guvernului nr.77 din 31 ianuarie 2001 "Pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul limită al organelor administrativ-militare" (cu completările ulterioare), Hotărîrii Guvernului nr.631 din 23 mai 2003 "Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară". Aceste chltuieli constau din plata pentru servicii medicale, cheltuieli de desfășurare a jocurilor militar-patriotice și de achiziționare a serviciilor de transport a recruților la activități de familiarizare cu Armata Națională, precum și cheltuielile de întreținere a Secției administrativ-militare. Aceste cheltuieli sînt specificate în tabelul nr. 4 la nota informativă (subprogramul 3104).

Servicii în domeniul economiei

La funcția „Servicii în domeniul economiei” sunt estimate cheltuieli în sumă totală de 9080,4 mii lei, care urmează să asigure activitatea următoarelor autorități:

- Direcția Economie;
- Serviciul Relații Funciare și Cadastru;

- Direcția Agricultură, Alimentație și privatizare;
- Secția Construcții, Gospodărie Comunală și Drumuri;

Tot aici sunt incluse cheltuielile de reparație și întreținere a drumurilor publice locale în sumă de 7583,1 mii lei. Fundamentare pe programe a bugetului din acest compartiment este prezentată în tabelul nr. 4 la nota informativă (subprogramele 5001; 5101; 6101; 6402; 6901).

Ocrotirea sănătății

Pentru susținerea programelor naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății sînt preconizate mijloace în sumă de 345,0 mii lei, care urmează a fi utilizate pentru următoarele activități: a) la procurarea amestecurilor uscate pentru un număr mediu de 121 copii, în vîrstă de pînă la un an din familii social vulnerabile (285,0 mii lei), fiind așteptată o reducere a îmbolnăvirilor cu maladii de fon (anemii, rahitism); b) la susținerea donărilor de sînge (60,0 mii lei), care urmează a fi utilizate pentru stimularea donatorilor (ajutor material de 100 lei pentru suplimentarea pachetului alimentar) pentru circa 600 donatori. Cheltuielile pentru programele din domeniul ocrotirii sănătății sînt în creștere față de nivelul anului 2018. De asemenea, pentru anul 2019 se planifică finalizarea reparației capitale a coridorului secției consultative a Spitalului raional, fiind prevăzute alocații în sumă de 200,0 mii lei.

Repartizarea alocațiilor pentru ramura ocrotirea sănătății pe instituții este prezentată în anexa nr. 8 la proiectul deciziei, iar fundamentarea bugetului pe programe se prezintă în tabelul nr. 4 la nota informativă (subprogramul 8018 și 8019).

Cultura, sport, tineret, culte și odihnă

Cheltuielile pentru funcția dată sînt estimate pentru anul 2019 în sumă de 3549,0 mii lei, mai mult cu 511,1 mii lei comparativ cu prevederile aprobate în anul bugetar 2018, din cauza includerii în buget a cheltuielilor de reparație capitală a terenului de minifotbal al școlii sportive și procurare a covorului pentru acest teren.

Aceste cheltuieli sînt preconizate pentru realizarea a patru subprograme, specificate în tabelul nr. 4 la nota informativă (subprogramele 8501; 8502; 8602; 8603):

- *Politici și management în domeniul culturii*, implementate de Serviciul Cultură;
- *Dezvoltarea culturii*, care prevede desfășurarea activităților culturale și activitatea Orchestrei de muzică populară Rapsozii Nordului;
- *Sport*, care include activitățile sportive și funcționarea Școlii sportive;
- *Tineret*, în cadrul căreia sînt planificate mijloace pentru editarea ziarului raional al tinerilor Stelele Nordului, pentru petrecerea diferitor ședințe cu tineretul, dar și pentru înființarea centrului de tineret.

În anul 2019 vor exista deficiențe la întreținerea școlii sportive, dat fiind faptul că transferurile din bugetul de stat pentru întreținerea școlii sportive nu acoperă necesarul de cheltuieli curente. Necătînd la solicitările suplimentare înaintate în mod regulamentar Ministerului Finanțelor la etapa prezentării proiectului de buget, problema nu a fost soluționată. În rezultat, transferurile alocate din bugetul de stat pentru finanțarea școlii sportive în anul 2019 sînt cu 151,3 mii lei mai mici decît cele precizate pentru anul 2018. Astfel, cheltuielile de personal propuse pentru aprobare pe școala sportivă acoperă numai necesarul pe 10 luni, iar cheltuielile de întreținere sînt la limita minimă pentru asigurarea funcționării instituției. Neajunsul estimat de 214,0 mii lei se preconizează de-l negociat cu Ministerul Finanțelor pentru a fi suplimentat din bugetul de stat la rectificare.

Învățămîntul

La estimarea alocațiilor pentru compartimentul „Învățămînt” s-a ținut cont de prevederile:

- Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014;
- Hotărîrii Guvernului nr.868 din 08.10.2014 cu privire la finanțarea în bază de cost standard per elev cu utilizarea coeficienților de ajustare în modul stabilit de Guvern pentru instituțiile de învățămînt primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale;
- Actelor legislative și normative care reglementează activitatea ramurii;

- Decizia Consiliului Raional nr. 7/5 din 18.12.2013 “Cu privire la finanțarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general în anul 2014”, prin care a fost aprobată lista școlilor mici care nu pot fi închise, deoarece va fi îngăduit accesul copiilor la educație.

Cheltuielile pentru funcția de Învățământ sunt repartizate pe 8 subprograme (tabelul nr. 4 la nota informativă, subprogramele 8801; 8802; 8803; 8804; 8806; 8813; 8814; 8815). Ele constituie 76122,4 mii lei, fiind în creștere comparativ cu cele aprobate pentru anul 2018 (cu 7071,5 mii lei) din cauza majorării salariilor, care a avut loc de la 01.09.2018, creșterii prețurilor la bunuri și servicii și sunt acoperite în cea mai mare parte din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat (67741,9 mii lei), precum și din contul resurselor colectate din servicii contra plată și chirie, dar și din mijloacele ce urmează a fi primite în anul 2019 de către o instituție de învățământ de la Fondul de Eficiență Energetică.

Implementarea subprogramului Educație timpurie este realizată de Liceul Mihai Eminescu din or. Otaci (întreține o grupă preșcolară pentru copii romi), Gimnaziul-grădiniță Calarașovca și 2 școli primare-grădiniță (Codreni și Frunză). Pentru acest subprogram sunt alocate din bugetul de stat transferuri cu destinație specială.

Implementarea subprogramelor Învățământ primar, gimnazial și liceal este realizată de o rețea de 25 instituții de învățământ, din care: 5 licee, 17 gimnazii, 1 gimnaziu-grădiniță și 2 școli primare-grădiniță. Pentru aceste subprograme sunt calculate transferuri cu destinație specială, inclusiv transferuri categoricale calculate conform formulei în bază de cost standard per elev.

Bugetele instituțiilor de învățământ primar și secundar general sînt specificate în anexa 10 la proiectul deciziei și au fost calculate conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 868 din 08.10.2014. Volumul alocațiilor pentru o școală concretă se determină reieșind din normativul valoric pentru un elev ponderat de 11354 lei și normativul valoric pentru o instituție de 522401 lei cu aplicarea coeficientului 0,98. Numărul elevilor în instituțiile de învățământ primar și secundar este de 3824 elevi, cu 71 elevi mai puțin decît în anul 2018.

Calculul bugetelor instituțiilor de învățământ este reflectat în tabelul 6 la prezenta notă explicativă.

În afară de mijloacele din transferuri cu destinație specială și resursele colectate de instituții, se mai repartizează 306,5 mii lei instituțiilor de învățământ (din soldul la cont la 01.01.2018 format din mijloacele neutilizate la alimentarea elevilor claselor primare în anul 2017 – 266,0 mii lei și din resursele cu caracter general 40,5 mii lei), pentru alimentarea a 160 elevi ai claselor V-VI din familia social vulnerabile pentru tot anul bugetar 2019.

În anul 2019 pentru deservirea copiilor cu cerințe educaționale speciale din școli, se formează fondul educației incluzive în mărime de 2% din suma transferurilor categoricale (1102,3 mii lei) și din contul soldului fondului educației incluzive neutilizat în anul 2018 (58,8 mii lei). În total 1161,1 mii lei, din care 1049,0 mii lei se repartizează prin școli pentru salarizarea cadrelor didactice de sprigin iar 112,1 mii lei vor fi repartizate pe parcursul anului 2019 la propunerea Direcției învățământ.

Ținem să menționăm, că componenta raională calculată conform formulei constituie 4929,4 mii lei, din care 3959,3 mii lei se repartizează conform anexei 10 la proiectul deciziei, iar mijloacele nerepartizate din componenta raională în mărime de 970,1 mii lei vor fi distribuite instituțiilor de învățământ la propunerea Direcției învățământ, în conformitate cu Regulamentul aprobat de Guvern.

Din componenta raională sunt acoperite cheltuielile de întreținere a căminului (170,3 mii lei); pentru acoperirea deficitului școlilor primare-grădinițe și gimnaziilor cu statut de „școală mică ce nu poate fi închisă” (2145,9 mii lei); pentru cheltuieli capitale (339,5 mii lei) sunt repartizate Gimnaziului Gîrbova pentru reparația capitală a sistemului de încălzire și conectarea ei la cazangeria construită prin proiectul „Energie și biomasă”; pentru transportarea elevilor (1206,5 mii lei). Transportarea elevilor se organizează în 8 instituții, cu 7 unități de transport proprii de către serviciul „Transport elevi”. În aceste scopuri, din componenta raională sunt alocați 1206,5 mii lei, iar din serviciile contra plată (compensarea de către alte instituții a cheltuielilor de transportare a elevilor la diferite concursuri, excursii), serviciul „Transport elevi” planifică să colecteze 105,0 mii lei.

Este necesar de menționat, că în suma alocațiilor prevăzute pentru învățământul gimnazial, în afară de mijloacele calculate din transferuri categoricale, mai sînt repartizate din transferuri cu

destinație specială pentru învățământ 649,6 mii lei pentru realizarea măsurii prevăzute de art 134 (7) din Codul educației (diferența de salarii la tinerii specialiști) și pentru studiarea limbilor minorităților naționale. Din ele 554,0 mii lei sunt repartizate instituțiilor de învățământ conform calculului, iar 95,6 mii lei rămân în rezervă pentru a fi repartizate în caz de apariție a unor situații noi.

De asemenea, din contul transferurilor cu destinație specială pentru învățământ sunt alocate 3198,7 mii lei pentru alimentația gratuită a elevilor claselor primare. Din ele 3115,6 mii lei sunt repartizate instituțiilor de învățământ conform numărului de elevi, iar 83,1 mii lei rămân în rezervă pentru a fi repartizate în caz de modificare a numărului de copii.

Pentru anul 2019 cincisprezece instituții de învățământ au un deficit bugetar calculat în sumă totală de 3800,1 mii lei, care potrivit Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 868 din 08.10.2014 nu poate fi acoperit din componenta raională. Aceste școli sînt:

Nr. d/o	Denumirea instituției	Suma deficitului calculat, mii lei
1	Gimnaziul-gădiniță Calarașovca	232,4
2	Gimnaziul „Emil Loteanu” s. Clocușna	52,0
3	Gimnaziul „Vitalie Tonu” s. Dîngeni	206,7
4	Gimnaziul Grinăuți-Moldova	363,3
5	Gimnaziul Hădărăuți	271,7
6	Gimnaziul Lencăuți	346,0
7	Gimnaziul „Ștefan cel Mare” s. Lipnic	132,0
8	Gimnaziul Mihălășeni	317,6
9	Gimnaziul Mereșeuca	471,4
10	Gimnaziul „Petru Zadnipru” s. Sauca	16,9
11	Gimnaziul Verejeni	341,9
12	Gimnaziul Vălcineț	138,8
13	Liceul teoretic „Gheorghe Biruitorul”, or. Ocnița	291,2
14	Liceul teoretic „Mihai Eminescu” or. Otaci	27,1
15	Liceul teoretic Rujnița	591,1
	Total	3800,1

În proiectul bugetului raional sunt rezervați **3133,4** mii lei din resurse cu caracter general pentru acoperirea parțială a acestor deficite, însă ele nu sunt suficiente. **Astfel, este imperios necesar, ca instituțiile de învățământ nominalizate să întreprindă toate măsurile posibile de reducere a cheltuielilor de întreținere și a celor de personal, pentru a nu crea datorii neacoperite financiar.**

Pentru educația extrașcolară și susținerea elevilor dotați sînt prevăzute 6151,2 mii lei, care vor fi valorificate de 4 instituții extrașcolare. În această sumă sînt incluse și 506,3 mii lei pentru odihna de vară a 160 copii, din care 40 copii din familii social vulnerabile se vor odihni gratis, iar ceilalți contra plată de 250 lei pentru un schimb. Tot în această sumă sunt incluse cheltuielile de salarizare a 4 unități de paznici și 0,25 unități de administrator pentru clădirile fostei școli auxiliare din satul Grinăuți-Moldova, care a fost transmisă în proprietatea UAT de nivelul II din raion pentru organizarea odihnei de vară.

Direcția Învățământ va implementa subprogramele „Politici și management în domeniul educației” și „Curriculum”, iar Centrul metodic și Serviciul asistență psihopedagogică vor asigura implementarea subprogramului „Servicii generale în educație”.

Protecție socială

Alocațiile pentru protecție socială în proiectul bugetului pe anul 2019 s-au prevăzut în suma totală de 13211,0 mii lei, cu o diferență nesemnificativă față de suma aprobată pe anul 2018. O parte din cheltuielile pentru asistență socială vor fi acoperite din transferuri cu destinație specială:

- 1180,5 mii lei compensațiile pentru serviciile de transport;

- 1155,8 mii lei indemnizațiile pentru copiii înfiați și copiii orfani și rămași fără îngrijire părintească, luați sub tutelă (curatelă);
- 353,0 mii lei alocații pentru susținerea tinerilor specialiști în instituțiile de învățământ;
- 172,0 mii lei prestații sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (acordarea banilor de buzunar).

În domeniul protecției sociale din bugetul raional vor fi finanțate 5 subprograme (9001; 9006; 9010; 9012; 9019), elementele cărora sînt reflectate în tabelul nr. 4 la nota informativă și care vor fi implementate de 8 instituții specializate (inclusiv aparatul Direcției asistență socială și protecția familiei), cu un efectiv de 168,75 unități de personal.

În bugetul raional vor fi incasate 901,3 mii lei din Fondul de susținere a populației, care vor fi utilizate pentru asigurarea pachetului minim de servicii sociale, după cum urmează:

- Susținerea serviciului de asistență personală – 180,3 mii lei;
- Serviciul social sprijin pentru familii cu copii – 540,7 mii lei;
- Serviciul social suport monetar – 180,3 mii lei.

Totodată, din resursele cu caracter general ale bugetului raional, se alocă pentru susținerea serviciilor:

- asistență personală – 1057,1 mii lei;
- suport monetar – 60,0 mii lei.

Mijloacele în sumă de 45,0 mii lei planificate pentru incasare din taxa de la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar se planifică a fi utilizate pentru funcționarea cantinei sociale sau acordarea pachetelor alimentare persoanelor vulnerabile.

În scopul facilitării examinării proiectului bugetului, precum și pentru a pune la dispoziție o informație mai detaliată decît cea prevăzută în proiectul deciziei și anexele la el, la prezenta notă informativă anexăm următoarele tabele:

Tabelul 1. Structura bugetului raional conform clasificăției economice;

Tabelul 2. Veniturile bugetului raional conform clasificăției economice;

Tabelul 3. Cheltuielile bugetului raional conform clasificăției funcționale;

Tabelul 4. Sinteza programelor de cheltuieli ale bugetului raional pe anul 2019;

Tabelul 5. Informație privind efectivul de personal pe instituții bugetare;

Tabelul 6. Calculul bugetelor instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal.

Tabelul 7. Repartizarea pe instituții a alocațiilor pentru alimentarea elevilor din familii social-vulnerabile pentru anul 2019.

Șeful Direcției finanțe

Constantin Gudima